

Este de două ori în săptămână: Joi și Duminică; era cândva pretinde importantă materialului, va să fie trei sau de patru ori în săptămână.

Pretului de prenumerațiune:
 pentru doi ani 4
 pe un an 2
 dimetate de an 1
 pentru Românii și străinatelor:
 anii altele 12 fl.
 dimetate de an 6

ALBINA

Prenumeratiuni se facu la toti dd. corespondinti ai nostri, si de-adreptulu la Redactiune Stationsgasse Nr. 1. unde sunt a se adresa si corespondintiele, ce privescu Redactiunea, administratiunea sau speditiunea; cate vor fi nefrancate, nu se vor primi; era cele anonime nu se vor publica.

Pentru anuale si alte comunicatiuni de interesu privatu — se raspunde cate 7 cr. de linia; repetirile se facu cu pretiu scadiutu. Pretiu timbrului cate 30 cr. pent. una data se antecipa.

Invitare de prenumerațiune

pentru

ALBINA.

Apropiandu-se patrarul din urma alu acestui anu, deschidemu prenumerațiune noua la „Albina.“ Pretiurile de abonamentu remanu totu cele de pana astazi, cari se vedu in fruntea foii. Poate rogamu pe on. dd. abonenti, intru interesu lor si alu nostru, a grabi prenumerațiunile si a ni insemna cu exactetate locuinta si postu ultima.

Atragemu atentiunea intregului onorabilu Publicu romanu, ce se interesedia de miscamintele nostre nationale, ca cu di'a de astadi se deschide tocmai congresulu nationalu bisericescu in Sabiu, ale carui debateri nesmintitu canta se fia forte interesante si merita deci se fia cunoscutu si studiate de toti. „Albina“ dedata a mari atari evenimente importante — cu tote cea mai consciintioasa privegliare ca si asta data se va adoperu a-si implini cu totu zelulu detorinta de sentienela a opiniunei publice.

Am dori a nume, ca toti prenti si invetiatorii nationali se petreca cu totu zelulu mai viu alu lor interesu debaterile congresuale; de acesta nationale dorintia condusi, cu consentiulu ilustriloru fundatori si proprietari ai acestei foi, dechiaramu ca tuturoru celoru ce ar voi se aiba acesta foia, dar caroru starea averei nu li ierta a o abona cu pretiulu intregu, suntemu gat'a a li o tramine cu pretiu scadiutu, de numai 6 fl. la anu; er' celoru de totu seraci si cu 4 fl. la anu.

Rogamu inse ca insinuarile si prenumerarile se se facu catu mai neintardiatu, pentru ca se fimu in stare a ni conforma editiunea si speditiunea spre a satisfaca tuturoru.

Redactiunea.

Pesta, 7/19 oct. 1870.

Inca pana acuma nu tienemu cu securitate ca noroculu armeloru s'a intorsu cu totulu pe partea franciloru; dara mai multu ca secura este pentru franci schimbarca favorabila a situatiunei de resboiu, la care strafomare nu se acceptau nici prussii, precum neci vre una dintre poterile neutrale.

E dreptu ca beliducerea francesiloru la primul pasu strategicu dede documentu despre o neaptivitate nemarginita; e dreptu ca o armata abia de 220.000 de luptaci, carea se opuse ostiriloru impreunate nemtiesci, avea una organizatiune mai defeptoasa decatu cum se pote cugeta; e dreptu ca eroismulu traditiunalu alu francesiloru, pareau a-i fi paresitu pe campulu lupteloru; e dreptu ca armata cutropita prin strategia numai spre aparare, forte a rare ori se pote refui spre unu atacu tacticu; e dreptu ca fiindu prin acesta soldatulu francesu silitu la unu felu de lupta contraria datinei si naturelulu seu, ingenunchia adese ori; si in fine e dreptu ca retragerea trupeloru francese degenera de multe ori intr'o fuga neregulata, la andu pozitriunile cele mai escelinte, si depunendu armele bataliune intregi.

Dara tote aceste impregiurari nu rectificara grabnic'a decisiune, in si naintea Parisulu, asia precum o visau nemtii! O armata de campu nimicia; cea lalta incungurata in Metz; singuraticele corpuri retacindu fara neci unu planu; arsenalele gole; gardele mobile

fara tota disciplina; o lipsa totala a unei conduceri supreme pentru lucrarile de aparare cari d' abia se incepeau; regimulu absolutu; poporatiunea neindesultata si revoltanta; cine mai cugeta de la o opunere feroce?

Lupta pana la cutitu, la inchietirea ultimei puteri a statului, la sacrificiulu ultimulu omu si ultimulu floritu, la unu apelu catra poporatiunea patriotica se credea asia de putienu, incatu tota Europa ridea cu condolintia, precandu conducatorii francesi proclamau lupta desperatiunei si a rescularei in masse.

Francia, acesta tierra pe a carei pamentu resarie langa germenulu ideei totu odata si fapt'a rapede, areta astadi lumei surprinse poterea primitiva, carea dormiteza in insufletirea si in voia ceatare a unei poporatiuni naltu meditante si patriotice. Ceea ce n'a cugetatu omulu, ceea ca n'a tienutu soldatulu cu putintia, a devenitu fapta. Francesii si sciun aperi capitala intr' unu modu, precum nemtii in urma de la Sedan nu-si cugetau.

Ceea ce a indeplintu poporulu francesu dupa Gravelotte si Sedan merita deplin'a recunoscentia si considerare, cu atatu mai virtosu, catu a deplintu dupa Gravelotte si Sedan, dupa loviturile de efectu nemicitoriu. La inceputulu acestui nefastu resbelu pledau modurile oratorice despre degenerarea francesiloru, despre decadint'a rasei romane, astadi sunt tote demintite. Unu poporu carele dupa perderi asia de sentibili se pote refui la o aperature atatu de puterica, e inca senatosu in mediua sa, e inca tare in simburcele seu.

Acesta o vor senti trupele prusiane care s'au si dedatu alu tiené de micu pe contrariulu lor si deca in fine francesii consumati si usteniti de morte vor scapa arm'a din mani, atunci totusi si-au mentuitu bunurile cele mai pretioase: *onoreu nationala si respectulu lumei de acum si alu posteritati!* Ceca ce a stricatu natiuni unu regimu condamnabile, cu instrumintele sale venale si lasie, a reparatu poporulu in ora periculu mai mare, a lucratu catu ajungu poteri omenesci cu unu eroismu admirabilu in orele extremei desperatiuni! —

Ieri se escorta cu poterea Dr. Sv. Miletici la Vacz, unde va ave se sufera inchisore d'unu anu amesuratu scintitici tribunalululu de jurati din Pesta. Processulu, in care se aduse acesta sentintia contra dlui Miletici, e cunoscutu on. nostri cetitori din colonele acestei foi. Despre executare n'am mai pomeni la loculu acest'a, deca n'ar fi facut'o modulu ei a fi una cestiune eminenta juridica si afundu taiatoria in dreptulu de imunitate ce compote reprezentantiloru poporulu. Voimu se dicemu ca sentintia s'a executatu fora d'a-si fi datu consensulu corpulu legiutoriu, carele e prorogatu. Acesta apoi inca nu s'a intemplat, deci eta causa ce face ca executarea se castige insemnata. Diaristic'a dinu capitalea Ungariei deja consacra colonne intregi acestei intemplari; parerile diferescu, si ca se pote asta, causa e neprecisiunea legii de imunitate. Argumentulu aperatoriloru executarii, scosu din lege e, ca judecatori'a are se cera consensulu dietei numai la improcessare, si catu a permis'o dieta, competintia i s'a finitu. Executarea sentintiei condemnatorie se comunica dietei numai ca se scie causa absentarii unui membru alu ei, si nu ca se se facu foru superioru celuia ce a adusu sentintia. Contrarii executarii vedu vatemata suveranitatea poporulu prin

atara tractare a aceluia ce lu representa. Vedemu ca si acestu dreptu frumosu a devenitu obieptu de controversa, incepe a fi periclitatu. Dieta unica inse fiindu competinte a interpretu autenticu acestu dreptu, noi numai insemnandu casulu acest'a exceptiunalu, acceptamu se audimu sentintia ei. —

Batalia de cetati la Galli.

Evinemintele ce s'au petrecutu cu mii de ani mai nainte, si se repetiescu astadi dupa mii de ani prin analogia lor, dau omulu multu de cugetatu si sunt multu mai interesante de catu se le lasamu neamintite si neasemenate.

In anulu 50 naintea Domnului, deci cu doue mii si mai bine naintea nostra, vetr'a Parisulu de astadi, cetatea Galliloru pre atunci, era inchisa si cutropita de ostirile romane, conduse de *Juliu Cesare*, celu mai mare fiu alu Romei vechie si mai mare geniu ce a produsu canduva natura. — Astadi, dupa doue mii de ani Parisulu, centrulu tuturoru poporaloru civilizate, tocmai in acela periclu se afla cu diferintia ca atunci ilu cutropiau stramosii nostri romani, era astadi Teutonii ce pre atunci tremurau de poterea acelor'a. —

Romanii aveau adeseori batalii cu Gallii, si delocu la inceputu s'a doveditu preponderantia romaniloru, ocupandu pururia pozitriunile Galliloru, pre candu atacurile gallice neci odata nu reusiau. Putienu li-a folositu a se insulfeti cugetandu la trecutulu lor gloriosu, candu ei ocupaurangulu primu in lume, candu posediau Spania, Italia pana la Arno, Helvetia, Germania de media-di, Pannonia, Thracia si Asia mica, devastau Roma si Delphi, si depuneau pred'a in templulu de la Toulouse. Roma asiadicensu in nimicia, sub disciplina stricta, s'a redicatu preste tote cele lalte popora, a cuceritu tote tierile Galliloru, stramosiloru Franciloru de astadi si apoi a pornitu contra cetatii lor, fundata de poporulu chelticu. Gallii sunt pururea gat'a de resbelu si mai resbilici de catu insisi, constatau Romanii, ei ar fi cei d'antai soldati pre pamentu, daca ar posiede constantia si tenacitatea Romaniloru. Si Gallii totusi fura batuti? Gallia taiata si desmembrata de bratiile vigurose ale Romanulu! Atunci se scol' Vercingetorice, ultimulu duce alu Galliloru, so mentuie patri'a. Elu combina unu modu de aperature ce, facia de unu contrariu mai putienu istetiu, nu potea se fia de catu favorabilu, dar cu unu vertuosu resbelicu ca *Cesare*, nu ajuta nimicia. —

Gallii, pentru a se asocura contra tuturoru eventualitatiloru si pentru a ingreuiu situatiunea dusimanului, se socotira a omori invasiunii prin foma, daca noroculu armeloru nu-i va favori. Aprinsera deci tote satele si padurile din prejurulu cetatii, cum facura acuma bietii franci fiii urmatori ai lor.

Vercingetorice si-a propusu a se retrage de la o cetate cadutu in alta ce era mai aprépe situata, si asi Romanii aveau a lua lupta totu de la inceputu. Pre candu ei prin invingeri loru de ale lui Pyrrhus si totu perdeau poterile, Gallii capetau totu mai multu ajutoriu prin insurrectiunea crescenda.

Cesare inse conoseca bine reulu ce se cuprindea in sistem'a acest'a. Acestu reu ora in caracterulu Galliloru, pe cari atatu de bine li-a studiatu elu in catu descrierile sale si astadi so nimerescu. Ei nu potu portu nici o nefericire si cada din o extremitate intr'alt'a. Constantia nu cunoscu densii, de ducele loru numai asculta, daca nu li a succesu a reportu vr'o invingere. Apoi se esepiorescu ca ei n'au frica de nimica, ca ceriulu se cada si ei ilu vor spriginu cu armele lor; ei se joru pre Ddieu ca nu vor se veda cas'a, mizeria si copii, pana nu vor nimeri pe Romani, mai bine vor manca carne de calu de catu se se prudee Romaniloru. Dar dupa prima nenoricire e uitatu propusulu si juramentulu. Ei vreu totu renoiri, esplotedia in fanatismulu lor ca unu vulcanu si, daca i-au batutu odata Romanii, sunt mai

inti de fuga de catu muierile. Metodic'a lui Vercingetorice deci nu potea ave resultatu bunu.

Cesare porni cu diece legiune, anca in luna lui Martiu contra primului orasiu Avaricum (astadi Burges) care era intaritu dupa planulu gallicu de resbelu. Vercingetorice cu armata sa, se asjedia in paludele din vecinetatea fluviiulu Auzoniu o pozitriune neatacabila, avea comunicatiune libera cu cetatea si potea elibera trupole ustenite dupa placere. In regiunea devastata nu afla Cesare nici urma de nutretiu; graulu i s'a sfarsitu, si legiunele trebuia se se industulodie cu ratiunile de carne. Totusi devinse elu tote gratiile si pentru a spariu pre Galli, aprinse orasiulu.

Dar, contra tuturoru acceptariloru, Gallii nu se spariara ci continuara cu energia resbelulu. Ei ascultau de ducele lor in tote impregiurari si nu se rescolau contra lui precum acceptau Romanii. Deci Vercingetorice, cu poteri noue se retrase in altu locu anca intaritu, si usioru de aperatu, la Gergovia (astadi Clermont). Aci comise ducele romanu o mare eroare. Prin bombardarea Avariculu incuragiatu si insulfetitu, elu se abatu in catuva de la strategia. Elu se resolvu, conformu rapidulu seu naturelu, a deslega problem'a grea ce o puse ducele gallicu, a ocupu mai multe cetati pentru a-lu pote devinge finalminte — in diumetate de timpu, adeca elu si imparti de timpu armata, se intorse, personalminte cu siese legiune contra cetatiloru de media dia er pre subsiefulu seu Labienus ilu tramite cu alte patru contra cetatiloru de media nopte si mai putienu intarite. Prin acesta s'a espusu densulu periculu, a nu pute luu nici pre acetea nici pre acelea. Cesare insusi era pre slabu pentru ascdiulu Gergoviei; nu i remase dar alt'a de catu a se abstiené de la unu asediulu regulatu. Geniulu seu escugeta multe planuri, dar sminta ce o facu prin impartirea poteriloru sale, la pedepsitu casi cum fura francii nenorociti prin respandirea armatei lor. Cesare dara comenda coloneloru sale se rosbesca in cetate. Acestea, adorandu pe Cesare ducele lor ca pe o finta mai nalta, ascultau si prin multe pericle trecura peste separturi si muri, sparsera totu ce li era in cale si intrara in Orasiu. Vercingetorice observandu numerulu micu a dusimanulu tramite massele sale supretorie si scote pe Romani din orasiu. Daca Cesare avea pre Labienus cu cele patru legiune langa sine, elu era de siguru invingetoriu.

Geniulu casi nebululu si recunoscu smintele si le indreptedia; diferintia se cuprinde numai in timpu. Cesare paresi indata Gergovia si porni catra media nopte si demanda subsiefulu seu a lasa tote la o parte si se vina catra densulu. Gallii firescu cautu se impedece executarea acestui planu. Comandantele insurgentiloru meridionali, Camulogenus, decopia planulu lui Vercingetorice in miniatura. Labienus adeca ar fi trebuitu se ocupe orasiulu Parisieniloru, Lutetia, situata pre o insula, afla inse drumulu pre malulu stangu alu Soinei stramutatu, opunendu-i-se Camulogenus la Mellun, acoperitu de unu lacu. Candu trecea pe malulu dreptu, venia din ploia in noroiu caci d'o parte vedea in facia-i armata mai tare a Belgiloru, de alta parte Camulogenus aprinsese Parisulu, ca se-lu despoe de victoria. Candu s'a rentorsu pre partea stanga, Camulogenus ilu ataca la Vaugirard. Numai dupa o lupta sangerosa i succese lui Labienus a-si face cale si a se intruni cu Cesare la Sens. In fruntea celoru diece legiune ale sale, Cesare era convinsu despre succederea planuriloru sale, macar ca fomea ilu petrecea pretutindenia.

(Va urma.)

O voce catra congresu.

Suntemu dar la timpulu congresulu; ochii tuturoru credintiosiloru, dar mai vertosu ai preotimei, si invetiatorimei greco-orientale romane, atatu de ingrigiti de sorte venitoriulu lor, privescu cu sperantia spre acestu congresu

speredia ei fericita deslegare si regulare a parochielor si scolilor nostre nationale deca nu-i va intrista remanerea a acestora in starea de pana acum, a decadintei!

Osi'a pe langa carea se intorce grigea si activitatea congresului nostru, e biserica si scola, a caroru inffiorire, debue se fie amesurata timpului modernu alu civilisatiunei. Acesta e scopulu. Acumu celu ce voese scopulu, debue se se ingrigesca si de realizarea lui.

La crearea unei biserici si scole inffio-tore, fara tota indoiiala, contribue cultur'a preotimei si a invetiatorimei; De la starea cea deplorabila a culturai in carea se afla astadi preotii si invetiatorii nostri nu se pote spera multu.

Dar' seraci'a si ingrigirea despre pana de tote dilele, sunt pedecile evidente a le progresului in cultura si invetiamentu.

Se ne intrebamu ca ore ingrigit'a candua statulu, despre bun'a subsistintia a preotimei si invetiatorimei greco-orientale romane? Nu! Preotulu romanu inca si pana astadi traesce:

a) Din sudorea manelor sale, de dupa sepa si lopata, deca are unde se lucre, er' deca nu, atunci e silitu a-si castigá cele de lipsa pentru subsistintia de prin provincie vecine. Unde mai aflamu acest'a?!

b) Din cativa cruceri, de la credinciosii sei;

c) Din asia-numit'a economia de pamentu, carele cu putina exceptiune nu produce decatu spini si nu aduce nici atata venitu, ca se-si pota acoperi darile cele e norme de statu, care au devenitu mai gat'a neuferibile. precum sunt:

I. *Darea comunala*, carea ce e dreptu, la o rugare a preotimei tractului Temisioarei, din anulu 1859 indreptata catra Maiestatea Sa Imperatulu prin patriarculu serbu Iosifu Rajacicu, acolo unde venitul unu preotu face mai putienu de 315 fl. m. c. a usioratu-o guvernulu de atunci desi absolutisticu.

II. *Ecuivalentulu*, o dare acest'a decatu carea nu se pote cugeta mai nedrepta! darea acest'a se raspunde de la ereditatea de pamentu, dara preotulu romanu nu moscenesce pamentulu parochialu, ci folosese numai venitul lui ca plata dreptu servitiului seu.

III. *Darea de pamentu*, carea inca bate tare la ochi, asia catu preotimea greco orientala romana platesce duoa dari de pamentu, un'a directa si alt'a indirecta; cea indirecta, o platesce ca desdaunare pentru sarcinele ce ingreona pamentulu naintea anului 1848. Vine acum intrebarea, ca ore pote fi pamentulu preotiescu insarcinat cu asemenea dare de ore ce si preotulu romanu a fostu nobilu nainte de 48? Deci e dreptu ca preotii romani se plateasca astfelu de dare?

Preotii si invetiatorii greco-orientali romani cu redobandirea constitutiunei tiei sperau ca si sorte lor cea deplorabila se va stramuta in o

stare mai blanda si mai fericite, dara durere ca esperiinta de tote dilele ni dovedesce contrariulu. Pana acuma plateau preotii romani numai cele 3 dari amintite; acuma mai platescu si dare de venitu, desi preotulu romanu nu are nici unu venitu precisu. D. e. o sositune de pamentu mai bunu in Banatu, nu se pote esarenda mai scumpu de 400 fl. v. a. la anu, acum din acest'a subtragendu darile statului pe anu si a uume:

1 Darea de pamentu 106 fl. v. a. 2. Ecuivalentulu 25 fl. Darea de venitu 40 fl. Pe langa acestea 4. Unu servitriu 100 fl. 5. O servitrire 50 fl.

La olalta facu sum'a de 321 fl. v. a. Acest'a subtragendu din sum'a intregulu 400 fl. mai remane 79 fl. v. a. Intrebamu ore pote trai dinpreuna cu famili'a sa preotulu romanu din acosta suma conformu rangului?!

Apoi deca nu potu ei solvia darile statului, ce mai totu deuna se intempla, suat tractati in celu mai necrutitriu modu, asia ca de la parinti cu 5, 9 prunci, li se vinde pamentulu, semenatur'a, porculu, oiea, vac'a si pana de tote dilele din gur'a pruncutilor, cu celu mai bagatelu pretiu fiindu arucati ca vai de ei la sorte cea mai amara.

Ore in asemene stare preotulu romanu, organulu luminarei, progresului si inffioriei statului, pote se se califice si se corespunda chiamarei sale celei sublime, ca se servesca spre vedea bisericei si spre onorea statului? Seu in asemene stare de la cine se ascepte preotulu romanu ajutoriu?

Multu au speratu clerulu si invatiatorii nostri si de la redobandirea autonomiei bisericei nostre si mai vertosu de la congresulu din 1868.

Dar ce a introlasatu congresulu trecut, trebue se indeplinisca celu presiute. Va se dica: devis'a, activitatea si grigea a congresului nostru presiute tocmai asia debue se se intorca pe langa organizarea si regularea bisericei si scolei nostre nationale, pre langa imbunatatirea starii clerului si invetiatorilor precum se intorce pamentulu pre langa osi'a sa, si intre parintii conserisi ai acestui congresu tocmai acea armonia debue se fie, ce domnesce in sistem'a planetelor ceresci!

Dloru deputaii congresuali!
Aducati-ve a minte ca parintii nostri ai muritu fora a-si fi potutu regula biserica si scola prin congreso, pentru ca li a fostu opritu prin lege, era pe noi chiar legea ne chiama spre bunulu nostru, puneti-ne dar o biserica si o scola catu mai stralucita inainte! Ingrigiti-ve dar despre o buna stare a clerului si a invetiatorimei nostre!

Ceea ce s'ar pote, deca preotulu si invetiatriulu romanu, pentru servitiile ce le face statului, si ca organe ce promovedia binele comunu, amesuratu starii lor se se plateasca din cassa statului prin guvernulu. De nu se pote

ostu modu, atunci celu putienu in semnu de rebonificare din partea guvernului, preotii romani se fie scutiti, de darea indirecta de pamentu si de ecuivalentu, avendu in puterea dreptului a plati numai darea directa de pamentu, si o dare de venitu mai moderata.

Imbunatatirea starii preotiesci, mai pe usiora se pote efeptu prin reducerea parochielor, ce ni sta in propria putere si voia, fora de nici o influentia straina!

Se ceremu numai tote cele ce ni lipsescu de la guvernulu, apoi vedea elu, cum, si prin ce midloce ni va ajuta, dar se nu lu scusemu noi, nainte de vreme si fara nici o cauza!

Mai departe mi sar observá, ca prin reducerea parochielor, ar patimi cultulu divin si instruirea poporului; ca sar nasce galcevi intre poporu, dedatu cu preoti multi. Acosta obiectiune n'are locu caci din esperiinta vedemu, ca de si avuramu multi preoti, totusi am remasu inderetu in cultura; caci chiar insusi poporulu s'a indignatu acum de ceretele a multilor preoti, de altmintrelea poporulu e asia precum la vom informa noi, numai pe sub mana se nu lu sumutie cineva; eta cum dice poporulu „cum va dice legea asia vremu si noi;“ asia dara nu debue se ne ascundemu dupa spatele poporului nevinovatu. Dara de altmintrelea statutulu organicu cunosce numai o parochia intr'o comuna, unu sinodu si unu comitetu.

Deci reducerea parochielor e, o necesitate sine qua non!

Curagiu! caci pe celu curagiosu lu ajuta noroculu „audacem fortuna iuvat.“ De nu vom dobandi astadi, vom dobandi mane, de nu mane, a buna sema poimane „bateti si se va deschide, cereti si se va da.“

Domnedieu cu noi si sant'a nostra causa!
Seceani Sept. 1870.

Ioanu Damsia
preotu.

PROTOCOLULU

conferintiei invetiatoresci gr. or. romane din protteratulu Oradii-Mari, trac. I. tinue la 16 septemvre v. 1870. in localitatea Scolei gr. or. romane din Oradea-M. sub presiedintia comisariului consistoriale Georgiu Horvatu in fiintia de fatia a Spectatiloru dni Georgiu Popa asessoru in Sen. scolaru, Nicolau Zigre secretariu consistorialu si alti ospeti. —

De fatia au fostu urmatorii invetiatori:

Pantelimon Mateuti, Mihailu Andreiu, Ambrosiu Popoviciu, Teodoru Cipo, Nicolau Motiu, Pavelu Leu, Georgiu Blagioviciu, Petru Gerdanu, Demetriu Nadabanu, Ioan Betescu, Teodoru Susmanu, Lupu Mada, Georgiu Popoviciu, Petru Leucutiá, Michailu Papp, Petru Vasadi, Lazaru Papp, Ioan Balasiu, Ioan Papp, Simeon Papp, Ioan Jancu, Ioanu Pintea ca notariu. De fatia n'au fostu invetiatorii din Fel-

cheriu, Sintelecu, Peterdu, Ziaca, Darvasiu, Ve-cherdu, Mihileu, Mearlau si Sumugiu. —

In numit'a di la 9 1/2 ore, intrunidu-se numitii invetiatori in sant'a biserica diu locu, reverendisimulu dnu protopopu si inspectore cercualu Simeone Bica, tinue chiamarea santului duhu, dupa carea mergandu cu totii in scola locala, dnulu protopopu cuventa despre cultura, si sciintia, despre lips'a la romanu a privint'a acest'a, precum si despre chiamarea invetiatoresca.

Dupa santia sa luá cuventulu comisariulu consistorialu diaconulu si docintele G. Norvatu carele vorbi despre conferintiele invetiatoresci, despre folosulu si necesitatea acestora si apoi dechiará conferintia de deschisa.

Comisariulu cetesce si splica urmatorele acte ce le au emis veneratulu consistoriu, a nume: *Instructiunea pentru coferintie*. „Regulele provisorie pentru administrarea invetiamentului“ si Regulamentulu ce areta modulu cum se se acomode invetiatorii in scola si cum se propuna obiectele de invetiamentu.

Conferintia le ie spre cunocintia si decide ca „Regulele provisorie“ se-si le procure fiecare invetiatriulu de la comitetulu parochialu, era Regulamentulu se-si lu descrie fie cara diu „Albina“ Nr. 80 a. c.

Comisariulu areta cartile ce sunt prescise a se propune in scolele nostre populare, si presinta esemplarele capetate de la consistoriu.

Conferintia otaresce, ca comisariulu se ingrigesca de modulu, cum si prin cine se se procure aceste carti de la tipografia archidiecesana din Sibiu.

Timpulu fiindu naintatu, conferintia se suspende pentru o ora, si se reincepe la 2 ore dup mediadi. Comisariulu propune analisarele gramaticali; socota cu numeri si proportiunile.

Conferintia socotesce ca s'ar recere unu cursu de siese septemani in ferie mari pentru ca invetiatorii se pota repeti cele invetiate si a se informa despre progresulu pedagogicu seu celu putienu ca conferintiele se fie mai dese.

Revenindu vorb'a despre inspectiunarea scolilor; conferintia si sprima dorintia, ca congressulu la organizarea scolilor se despu-na, ca fie-care scol'a se fie inspectiunata de unu inspectore cercuale celu putienu o data pe luna.

Cate unu inspectoru cercuale se n'aba sub manuducere mai multe scoli de cate le pote inspectiuna.

Acesti inspectori se fie ori mireni ori spreuti, dar' la tota intemplanrea barbati intieleginti cari se pota indrepta pre invetiatori. Caci ni e rusine candu vinu inspectorii straini ai ocarmurii, cari ne afla intr'o stare deplorabila, cari nu ni intielegu limba si lipsele si-si batu jocu de noi si de scolele nostre. —

Insirandu-se multele scaderi ale invetiamentului purcese din cauza ca invetiatorii, persecutati fiindu, nu aveau zelu, si ca nu se cunoscu intre sine spre a se indemná unii pre altii.

FOISIORA.

Alexandru Donici, vieti'a si operele sale.
(Incheiare)

Daca amu vorbitu despre sentimentelo patriotice a-le lui Donici, este timpulu a areta cum a espresu elu si acestu sentimentu in operele sale. Acest'a s'ar pote urmari in mai multe bucati, dar' de ocamdata ni vine inainte: *Musc'a*. — Acosta insecta se puse pe cornele unu bon, care se intorcea de la plugu. O alta musca vedind'o o intraba: de unde vine? Acest'a raspunde: nu vedi ca vinu dela aratu? Cati in adeveru ne asurdiescu cu esclamatii de patriotismu, fara a face in realitate de catu galagia, fara fapte reale de patriotismu! — Dar' eta ca muscele sbarnaitorie, ce desparate de persecutiunilo ce sufera in tierra, se decidu a se proscru si a -si cautá o alta patria. La acosta iniciativa ele provoca si pe *albin'a*. — Acest'a inse refusa dicendu:

„Eu remanu, caci sunt fericite,
Si in tierra voi se moru.
Pamentonii, micu si mare,
Ai mei faguri pretiuescu,
Si pentru-a-mea buna stare
Yer'a, ern'a ingrigescu,
Er' voi ori unde veti duce,
Daca si'n acele teri
Vre unu bine nu-ti aduce,
Nu veti afla desfatari.

Acelu ce pentru-alui tierra
In fapta face folosu,
Ori ce reu lu impresora
Nu o lasa bucurosu.
Er' acelu ce nu lucrédia
La edificiuulu comunu
Singuru se espatriadia,
Caci nimicu nu face bunu.“

De vom urmari pe Donici in productiunile lui succesive, vom gasi mai multe bucati cari facu alusiune la diferitele epoce prin cari au trecut. Astfelu de esemplu voiu cita fabul'a: *Carele cu ole*, care ni aduce a minte ce revolutiune a facutu vorb'a mare a unu barbati de statu: „la legi noue, omeni noi.“ Acosta maxima punendu-se pre rapede in lucrare prin forti'a evenemintelorn, avu de rezultatu efecte cari n'au scapatu din vederea scepticulu scriitoriu. — Mai multe carre cu ole ajungendu la o vale ce trebiu se o cobora, carulu ce mergea inainte, trasu de doi boi betrani, se cobora incetu si bine:

„ ca gandulu
„Celu incarcatu de grigia si framatatu de ani.“

Dar' doi juncani cari trageau carulu din urma, incepura a critica pe boii cei betrani si esperimentati pentru moliciunea lor, si vor se li arete ca ei vor pote cobori mai rapede: pleca iute, dar' dandu de vale, greutatea ii apesa, nu mai potu tienne, se lasa pe fuga si restorna carulu. Atunce fabul'a incheia:

„Eu nu sciu cum s'a intemplatu,
Tiuu multu cu vitoriulu,
Caci de trecut m'am saturatu,
Si nu-i pastrediu amoriulu.
Dar' voiu s'aretu la unii, noi,
Cum ei in timpuri grele
La altii vedu numai noroiu
Si numai fapte rele;
Er' candu s'apuca singuri ei
De trebi, ca juncanii mei,
Restorna carulu dreptu de ripa
Si apoi totu ei mai tipa.“

Ca scriere de impressiune voiu a cita inca o fabula, care este, mi se pare, cea din urma bucata a lui Donici, si care este pote in memori'a multora chiar pana astadi. Acest'a e: *Mora de ventu*, compusa la 1863, candu dupa Unire se impreunara camerile din Jasi si Bucuresci, si candu regimulu parlamentariu se afla in eferventia cea mai sgomotosa. Acosta bucata merita se o cetescu intraga:

Pe unu del' ore care
Cu renume santu,
Face sgomotu mare
O mora de ventu.
Si biat'a morisica,
Chiar de avea unu picu
De porumbu si hrisica,
Nu lucrá nimicu!
Ci'n desiertu pornita,
Se nvertia mereu
Parea ca e vrajita
De unu geniu reu.

„ — Ce de vijelia
Dicea 'a: gandu adesu,
Trebuie se mai fie
De vale pe siesu.
Candu eu in fartuna
Me luptu si suescu
Si ca o nebuna
In locu me invertescu!“
Inse pe campia
Linisce era,
Erb'a cea verdia,
Nici se clatina,
Si la focu de sore
Bietulu muncitoriu
Stropia cu sudore
Miculu seu ogoru:
— „Ce mai de fauna
O fi macinandu,“
Dise o gaina —
La mora sburandu.
— Te'nsieli soriora,
Spuse-unu sioimu din munti,
E ventu multu la mora,
De-i lipsescu graunti.

Credu ca este timpulu se incetiedu cu analisele. Cu catu am facutu, credu ca am confirmatu in destulu puterea si geniulu autoriului. Fabulele aceste, pe langa renumele ce au datu autoriului lor, au avutu fericire de a fi produse intr' unu timpu candu erau sentite, gustate si apreciate dupa just'a loru valora. Daca prejudetiele, vitiurile, — pasiunile, turpitudinile si vicisitudinile timpului au gasitu censorulu lor,

Conferința și primele dorințe de a avea o adunare generală a tuturor investitorilor din districtul Oradiei.

Comisariul ține o cuventare de închidere, indemnându pe colegi la lucru. —

Conferința primește indemnul și și răspunde cantându „Destăpă-te Romane.”

Conferința încredă comisariului prezidenț și notariului autentificarea protocolului.

Georgiu Horvath m. p. comisariul consistoriului și președintele conferinței.

Vaslov'a, sept. 1870.

Dle Redactoru! În numărul mai recent ai diariului nostru „Albina” s'a aplicat starea cea miseră și ticaloasă a preoților în multe chipuri. și s'a aflat: că cel mai bun medilocu este reducerea parohiilor, respective înpuțnirea popilor.

De vreme ce înse multe comunități au numai câte unu popa și numai câte o parohia, și starea e totu aceea fatală, mi ieu libertatea a rogă pe preștimatiji domni corespondinți, și cu deosebire pe Magnificența Sa Domnulu V. Babesiu, ca în cătu i va permite timpul se ni dea desluciri palpabile în privința parohiilor celorlora dejă reduce, cum s'ar potè înbunătăți starea barem acelor preoți?

Nu cumva ar potè comitetele parohiale, care și așa în întielesul statutului organic § 23, punctulu 8 sunt chiamate a conlucra pentru înbunătățirea preoților și inventarea medilocoșlor de dotatiune, și ore fi va bine ca cu unu cuventu tôte venitele parohiale așa numite „stola” se se reduca la o sumulția potrivită cari apoi adrepartendu-se pe credincioșii noștri, se se bage în bugetulu comunalu la rubrică „cultu” de unde a, oi preoții se și capete multu putienulu?

B. N.

Sa' Mihailu romanu în septembrie.

Domnule redactoru! Desi am face una placere on. publicu cetitoriu deca n'am implè colonele pretiuitei noastre fôte „Albina” cu aducerea la lumina a unor fapte scandalose, ce le comite în serman'a noastră comuna unu individuu serbu, carele voiesce a figură de preotu scientificu, — totusi suntemu constrinsi ale demasca și deca nu cu altu scopu, celu putienu ca se ni servesca de una trista suveniru de pe timpul stepanirei serbesci.

Consistoriulu serbescu din Temisior'a, condusu de ingrigirea parintesca ni tramise pe capu unu preotu serbu cu speranția, ca acest'a va potè face ceva sporu în caus'a serbiloru, dar cinstulu consistoriu serbescu, ca totu muritoriulu falibilu s'a inielatu amar, pentru că misiunea sublima a serbului nostru remase — balta!

Serbulu nostru cam la trei ani dupa venireă sa la noi — de nul'ar fi adusu ventulu — și-a parasitu parohia cam cinci luni ba-

tendu campurile sub pretestu că este — nebunu.

Inse parintele nostru reintorse erasi la parohia și incepu a plantă între noi seminti'a intrigei și a discordiei; dar pre langa tôte nisuintele sale opulu seu inceputu cu una machinatiune rară serbesca surefi — nanfragiu.

În anul 1864 lucră din tôte poterile spre a ne incalci între comunele mestecate, dar nu i-a succesu!

De la anul 1867 a inceputu a imită pe Demostene și Cicerone, dar nu, for a ne insultă în predicile sale scandalose țienute în biserică în modulu celu mai dejositoriu. De esemplu: În romanu este unu sange stricatu, romanulu e prostu de la natura; pe voi ve asemenediu cu tientiarii, inse ce-i pasa boulu — candu se punu tientiarii pe cornoale lui!!

Vediendu noi, că serbulu nostru nu se pocaesce, 'lu acusaramu la consistoriulu competentu din Aradu, ca se binevoiesca a ni-lu lua de pe capu.

Venerabilulu consistoriu, considarandu, că nefericitulu serbu are 9 copii, 'lu suspendă — pe unu timpu neotaritu, din caus'a turburarei de minte, inse elu se opuse decisiunei consistoriului. „Eu sum serbu, consistoriulu vostru romanescu nu este competentu a-me suspendă!”

Ei bine! cinstite parinte, dacă sta treb'a asié, apoi fa-ne placerea a-te duce la serbiți, ca se-ti dea pane!

Anulu trecutulu incepu a veni la sant'a biserică cu — corbaciulu pe turiaçu, amirintindu-ne, că acest'a este destinatulu pentru pelea romanului!? Domni'a sa de buna sēma si-inchipuesce, că este proprietariulu unei menagerii sēu că se afla în țier'a moscovitorulu!?

Nainte de santele serbatori a pascoloru trecute, incepu a se face maestru de lemne, ducandu-se în ocululu biserică și scōase scaunele cu budaculu de pe acolo.

Tutu atunci nu voi a esi cu sant'a cruce la țiarina și opri pe credincioșii de la unguera cu mirulu, ér pe baiatululu, carele țienea mirulu, 'lu lua de guleru și mi-lu trantă de trei ori la pamentu!

Asié serbulu nostru cu gaitani în palăria și continua snoabele pe cont'a, că e dechiaratu din partea consistoriului de — nebunu. Dacă este elu nebunu, atunci binevoiesca cei competentu a-lu tramite la loculu de cura.

Er catra venerabilulu consistoriu ni mai repetimu rogarea, ca se ni-lu iee de pe capu, sperandu, că dupa multele rugari nu va sună glasulu nostru în — pustia!!

Mai multi țierani.

Invitatiune!

Adunarea constituanta a despartimentulu Clusiu a asociatiunei transilvane pentru literatură și cultură a poporulu romanu, țienuta la Morlac'a, cerculu Uedinului, și-a conere-

diutu comitetulu cu defigerea dilei pentru țienerea acestei adunari.

În urm'a acestei incredințari, comitetulu despartimentulu, diu'a spre țienerea mentiunatei adunari generale a despartimentulu a deșpt'o la Morlac'a pre 24 Octobre /15 Novembre a. c., adeca pre sambet'a nainte serbatorei stlui Dimitrie și are onōrea a invită prin acest'a pe toti membrii susu numitei asociatiuni, precum și pre toti romanii din comitatulu Clusiu spre participare la asta adunare.

Din siedinti'a comitetulu despartimentulu.

Clusiu în 26 Septembrie 1870.

Josifu Popu,
secret.

Adresa de incredere

Dlui V. Babesiu.

Dle deputatu! Vōcea adevēului profesatu cu atāt'a resolutiune, activitate neobosita, saculu devotamentu și mai pre susu de tôte curagiulu cu carele ai luptatu totudeuna pentru ascurarea existentei și desvoltării noastre natiunali, atātu în parlamentulu țierii, cātu și pre calea publicitatii, a impusu respectu strainiloru, era natiunea romana ai deobligat' o la cea mai viua recunoscintia.

Ideile maretie și salvatōre, cari stau pururea în acordulu intimu cu ideile legiloru eterne ale progresulu omenescu, au intimpinatu pretotindene cele mai mari dificultati și este negabilu, că spre cātu timpu vor fi ele cuprinse numai de putieni individi parteculari, vor aparé ca nesce meteori curendu disparatori, ca nesce umbre neputintiōse; dar totu atātu de negabilu este, că în momentul acelu, candu vor ajunge a strabate prin multimea poporulu și a prinde radecini în sentiulu lui nestricatu, atunci nu va mai esiste fortia, care se va opune radielor binefacatōre, căci poterea astufelu desvoltata este generale, este mai potinte de cātu tôte medilocoșle artificioșe.

Acést'a este natur'a tuturor ideiloru dominante în diferitele epōce ale genulu omenescu; astfel este și ide'a natiunaliții prin urmare și a desvoltării noastre natiunali.

Dle deputatu! Fundamentulu desvoltării noastre natiunali este scōla; și cine va negă, că chiar acestu sanctuarulu alu natiunaliții noastre, este delasatu, este espusu pericululu ce ameritiua cu totala cūtopire.

Cine va denegă, că chiar apostolii primitivi ale acestei credințe natiunali, investitorii romanii sunt mai putionu considerati, sunt trecuti cu vederea ca nesce persone cari n'au existința lor propriă normata și ascurata prin lege, ci gemu și astadi cumplitu, inducandu cele mai nesuferibili sarcini.

O stare acést'a, pre cātu de apasatōria, pre atātu de nedēmna de secululu prezente!

Și care dintre investitorii romanii nu a fostu rapitu, nu a sentitu o bucuria renascatōre, audindu o vōce valoroșă pledandu cu atāt'a elocintia pentru emanciparea și redicarea de faptore independente a corpulu investitorescu. O vōce, unu cugetu, unu sentiementu a trebuitu se-i dominedie în acelu momentu de motiune, vōcea recunoscintiei și sentimentele de profunda multamire catra acelu barbatu carele se fece interpretele dorintieloru lor.

Dreptu aceea, dle deputatu! și „Reuniunea investitoriloru romanii confesiunali din comitatulu Torontalului” condusa totu de aceste sentiemente nobile și natiunali, vine a-Ti aduce profundulu seu omagiulu și tributulu celei mai profunde multamiri și recunoscintie pentru relevarea și desvoltarea cestiunei de emancipare, și Te rōga cu totu respectulu, ca și la Congresulu natiunali bisericescu din Sabiu se Te faci interpretele dorintieloru ei.

Checi'a Romana în 1 Octobru 1870.

„Reuniunea investitoriloru romanii confesiunali din comitatulu Torontalului.”

Cosmopolitismu și natiionalismu.

Discursulu prezidenciatulu de redeschiderea siedintieloru societati „ROMANISMULU,” țienutu în 26 septembrie 1870 de d. B. P.

HASDEU.

Domniloru! Sunt dōue luni, de candu nu ne-amu vediutu.

Pre putienu și pre multu totu deodata.

Dōue luni d'abia radica din sementia unu firu de erba; dōue luni rostogolescu dupa piedestaluri secolare imperatiile cele mai stralucite; dōue luni — nemicu pentru unu atomu și o eternitate pentru unu colossu.

Ce contrastu!

Dar tocmai acēsta estrema fragilitate umana în fati'a mersulu domolu și traganatu alu naturi întregi, — ne indēmna a fi pururia în padia, pururia observandu legile lumii morale, pururea calculandu relatiunile dintre cause și efecte, pururea paralisandu catastrofa sēu ascurandu succesu prin poterea cugetării, care nu este de cātu program'a actiunii.

În intervalulu despartirii noastre s'a petrecutu unu mare evinémentu.

Este resbelulu franco-germanu.

Electrisati prin suferința fratiloru noștri din Gallia, noi am oftatu, am plansu, am gemutu.

Acum inse, în urm'a unei sincere espansiuni, se oprimu pentru unu momentu prin stavil'a ratiunii impetuosulu torinte alu simtiementulu.

Se ne întrebămu cu sange rece: care se fie secretulu triumfulu prussianu și alu calamitatii franceze?

Pentru noi unii, acést'a nu este o cestiune de actualitate politică, ci o problema eminentu sciintifică.

Și deca m'am decisu a o atinge a nume de

acést'a credu că este unu mare meritu alu geniulu, și o mare satisfaciune pentru memori'a reposatulu meu amicu. Prim'a colectiune a fabuleloru lui Donici s'a tiparitu la Iasi în tipografi'a dlui Cogalnicēnu în dōue brosiure mici, cari acuma au ajunsu de totu rari. Compositiunile lui ulterioare s'au publicatu prin diversele publicatiuni literare și foi periodice.

Afara de cinci siese bucati de pocii fugitive, Al. Donici a compusu numai 91 fabule, precum se vedu pe unu planu facutu de insusi elu, candu proiectă se vede a publică o editiune completa, — planu care din nefericire n'a apucatu! a-lu pune în lucrare, și astfel Romania e lipsita de o frumoșă și folositoră carte. Colectiunea completa se afla în pastrarea familiei, care nu s'a indemnatu pan' acuma a o publică, precum autoriulu doria.

Aruncandu o privire rapede a supra lucrării artistice a fabuleloru lui Donici, nu voi sustiené că este în tôte o stricta corectiune. Elu s'a țienutu pre strinsu de preceptulu Aristotele, că subiectulu fabulei cata se fia cātu de prestinsu și consis. De aceea se vede că temendu-se de a se face prolixu dandu-si sil'a a fi totu de una scurtu și a aretă în pucine cuvinte fondulu cugetariloru sale, a sacrificatu adese și chiar regulele prosodice. Pe langa acést'a se vede că a supra lui a influențiatu multu și limb'a rusésca cu a careia literatura se ocupă. Se obsérva cu tôte aceste că pre cātu primele lui compositiuni sunt stropite cu solicismi și barbarismi limbis-

tice, cu atāta cele mai recente sunt scrise cu mai multa ingrigire, gustu și corectiune.

Vom conveni a recunōsce că pentru o viētia intrēga sacrificata mai multu fabulei, Donici na fostu potè destulu de productivu. Acēsta inse o potè esplică celu ce a cunoscutu mai de aprōpe intimitatile vietiei sale.

Pentru ca se cultive cineva unu talentu, cata se fia sēu pre mare filosofu, sēu favoritu alu fortunei. Lucrarile intielectuali, și mai alesu poesi'a, reclama necesitate de repausu, de viētia liniscita, de comoditate. Lips'a, nevoi'a, strimțōrea, superarile, impediua geniulu în aventulu seu, ucidu spiritulu, sēu lu facu se pirotesca.

Al. Donici nu se potea invoî cu botiulu lui Diogene. Se temeă că nu cumva se via strengarii se ciocanșca în elu, căci atunci ar fi facutu pre mare sgeomotu numele lui, lucru ce modesti'a sa caracteristica nu ambitionă. Elu nici eră favoritululu alu fortunei: mosceniirea parintesca eră neînsemnata și de neajunsu pentru ca se pōta traî independente. Elu fū silitu se imbracisēdia carier'a penibile a functiuniloru publice. Apoi casetorindu-se de a dōua ora la 1841, se vediu rapede impresoratu de o familia numeroșă care reclamă medilōce multe de întretineru, de crescere, de nezestare. Astfelu avu a se luptă cu nenumerate neajunsuri material', spre a face facia corintieloru psitiunei ce ocupă în societatea în care traîă. Prin urmare timpul pretiosu alu meditatiuniloru elu eră nevoitu a-lu sacrifică în implinirea detorintieloru sale de parinte de familia și de im-

piegiatu publicu. Pana în ultimele sale dile elu servi în magistratura. De si aptitudinea și chiar vocatiunea nu-lu chianau potè la acést'a, totusi elu trecu prin tôte gradele ierarchiei pana la celu de Procurorlu în inal'ta curte de cassatiune. Dar' printre tôte tribulatiunile aceste ori candu o inspiratiune veniă se atinga fruntea sa, elu nu o lasă se se pērdia: ori candu află momente de recreatiune, elu le consacra museloru; printre tôte greutatile ce au incongiuratu viētia sa, elu totu a platitu patriei sale marele tributulu alu talentulu, care suntemu datori a-lu recunōsce.

Nu se cuvine a trece cu vederea inca o opera care onōra memori'a lui A. Donici. Vechile bibliotece ale Rusiei conservau unu tesauru pretiosu pentru onōrea noastră natiunale. Acést'a eră Satirelu lui Antiochu Cantemiru, — opera care cu unu secolu înainte facuse mare sgeomotu în Russia, — opera care pentru ideile ce cutēdia a propagă aru fi adusu peirea autoriulu, dacă nu s'ar fi aflatu sub protectiunea particulara a imperatricei Elisabeta, — opera, în fine, care a datu, autoriulu binemeritatulu nume de Boileau alu Nordulu. Acestu tesauru ar fi remasu potè inca multu timpu necunoscutu pentru noi, fiindu că pre pucini din Romania se o upau cu studiulu limbii rusesci. A fostu datu inse lui Donici ca se-lu descopere și se-lu faca cunoscutu natiunei noastre. Elu traduse acēsta opera, și cu cooperarea reposatulu C. Negruzti o puse în versuri, scri-se cu o arta și o elegantiă care vor face totu deuna onōre literaturii romane.

Alessandru Donici, eră de statura mijlocia, și de constitutiune forte. Avea ochi verdi, facia bruna inchisa, perulu negru și numai catra betranetie incepuse a carunti. Vorbiu raru și cu tonulu apesatu. Avea o memoria esttraordinaria, în cātu eră în stare o di intrēga se recitedie fara a se impediă nu numai fabulele sale, dar' și scrierile altora. Figur'a sa, espriua totu deuna o voiōșă placută; cu surisulu pururea pe budie, pareă a arētă o fericire neinterupta, dar' indata ce intră în conversatiuni intime, dă pe fatia sentiementu de doreri și de descuragiare. Dupa o maladia care lu retienū în patulu doreri mai unu anu, elu paresi lumea celoru vii la 1866, în simulu familiei sale la mic'a sa proprietate dotale din districtulu Pētra, plansu de duiōșă sa socia, de 12 copii ce remasese, și de toti acei ce l'au cunoscutu.

Dacă n'amu potutu și noi se dāmu ultim'a noastră ocolada reposatulu ce au binemeritatulu de la patria, — dacă recunoscintia publica nu a pusu nici o pētra inca pe mormentulu seu, — se profitāmu de acēsta ocașione domniloru, spre a potè dice celu pucinu în momentulu acést'a: „Fia fericita memoria lui Donici, fabulistulu emeritu alu romaniloru! — Totu odata se binecuvēntāmu grati'a Providentiei, că ne-a facutu a vedé infintiata acēsta institutiune, în care potemu, ca intr' unu Panteonu, se glorificāmu pe barbatii cari au ilustratu natiunea romana!”

inaintea DV'ostre o facu numai si numai in vederea sublimiei tinte, pe care si-a propus'o societatea „Romanismulu.“

Acésta asociatiune a fostu efectulu unei necesitati.

Ea trebuia, si de aceea este, si de aceea va fi.

Grupandu-ne pentru prim'a óra prin impulsulu unei comune aspiratiuni, noi ni-am fostu disu: Romani'a pere prin cosmopolitismu, de nu se va gasi unu pumn de cetateni, de juni, de apostoli, cari s'o rechiam de timpuriu la calea nationalitatii.

Asia e Domniloru ?

Asia este.

Inse de unde sciati DV'ostre cu atât'a convictiune, cá generalitatea cosmopolita trage dupa sine peira individualitatii nationale ?

Erá o ceoria.

Lipsá practica.

Teribilulu duelu de la Rinu a venitu se demonstre prin faptu ceea-ce DV. concepurati in ideia.

Prussia invinge, din nenorocire; ea invinge, pentru cá urméza unui drapelu nationalu: Germanismu.

Francia este invinsa, éraai din nenorocire; ea este invinsa, fiindu cá arrogant'a ne-precepere a unoru ómeni de Statu i-a legatu bratiela, i-a trandavitu inim'a, i-a zapacitu mintea prin Umanitate.

E destulu a dice cá presedintele Parlamentulu lui Bonaparte érá unu Nemtiu: Schneider.

E destulu a dice, cá ministrulu celu mai influente alu actualu Republice, arbitru de Giustitia si arbitru de Reabelu totu deodata, este unu Evreu: Crémieux.

E destulu a dice cá geniulu celu mai superbu alu Franciei, marele Victoru Hugo, nu se sfiesce a strigá intr'unu palidu manifestu: de ce se ne batemu cu Germanii, candu suntemu omu si omu !

„Omu si omu,“ negatiunea nationalismulu, inscria cu litere rabinice pe logele francmaconiloru, — aci este pogorisulu Franciei.

„Omu si omu“ — diceau cu unu aeru filosoficu 50,000 de cetateni din Nancy, lasandu-se palmuiti si despoiatu in voia buna de catra patru soldati prussiani !

„Omu si omu,“ — Schneider, Crémieux séu Bismark, totu una !!

Acei ce confunda nationalitatile intr'o singura abstractiune chaotica a umanitatii, de ce óre se nu faca inca unu pasu inainte: dobitocu si dobitocu ?

Francesulu este omu, ca si Germanulu; Germanulu este omu, ca si Francesulu; dar omulu in genere, fie Francesu séu Germanu, este animalu ca si hien'a, care'i desgrópa si'i mananca pe furislu cadavruulu.

O consecinti'a logica a patimei de a generalisá!

Se dee Provedinti'a, ca soror'a nóstra mai mare din Apusu se intieléga cu o óra inainte absurditatea cosmopolitismulu.

Atunci si numai atunci ea va fi nebiruita.

Celu putienu nóa, coloniei lui Traianu de la Dunare se ni profite de o cam data durero's'a lectiune de familia.

Se fimu Romani mai pe susu de tóte.

Ca Romani se nu uitamu ca suntemu Latini.

Nu mai Romani si numai Latini.

Dicu „numai“ si me grabescu a dá chei'a cuventulu.

Ceia-ce nu se perde, n'are nevoia de veghiare.

Asia este calitatea de omu

Chiar déca amu voi s'o renegámu, si totu inca vom conservá nestramutatu sigilulu lui Adamu.

Óre totu asia de sicura sa fie si nationalitatea ?

Cine n'o iubescu, n'o conserva.

Se pastrámu déra cu o fanatica gelosia acestu gingasiu tesauru, pe care póte se ni'lu rapésca intr'o di pentru totudeuna pestifer'a suflare a demonulu de monotonia, distrugendu in cale-i orice varietate, reducendu armoni'a la unu singuru tonu, incarcandu lumin'a intr'o unica radia, uciendu originalitatea prin imitatiune, sugrumandu entusiasmulu prin apatia, inlocuindu lupt'a prin inertia si depunendu viéti'a in mormentu !

Acést'a este. nivelulu cosmopolitu, dusi-

manulu celu mai inversunatu alu adevérati umanitati, pe care o pogóra pana la o bruta uniformitate.

Traiesca Nationalismulu !

(„Col. lui Traianu.“)

RESPUNSURI.

Dlui C. in Aradu. Te asiguramu Dle cá nu ne amu acceptatu la astfelu de imputari. Altcum interesulu nostru nationalu ni impune a satisfacé tuturora ósti se lupta pentru natiune. Temele amintite la urma neoi nu le am primitu.

Dlui B. A. in Gratz. Ca aclusu putemu folosi din respectivele prospecte 1000 de esemplare. Candu ni Vetu tramite, vom face si unu anuiciu. Tóte spesele se urca la 10 fl.

Concursu

Pentru vacanta parochia din Bochia cu filialulu Benesti, comitatulu Bihoru protopresv. Beliului la olalta 101. de case; emolumintele: de la o casa 1/2 mesura de cucurudiu, — si stolele indatinat. Recursele instruite in sensulu statutulu Organicu se se trimite comitetulu parochialu din Bochia pana la 6 Novembre nou, a. c. adresate subscrisulu in I. Carandu.

I. Carandu, 3 Octobré nou 1870.

(2-3)

Iosifu Marchisiu
protopresv. Beliului.

Concursu

Se escrie pentru statiunile Invetiatoresci, devenite vacante, in comitatulu Bihoru, Protopresv. Beliului si: 1. Grosiu, emolumintele 59 fl. v. a. 24 cubule bucate, diumetate grau, — 13. maji de fenu, si 11. stanjeni de lemne. — 2. Chislaca. Emolumintele: 25 fl. v. a. 15. cubule bucate, diumetate grau, 10. maji de fenu, 6 stanjeni de lemne. 3. Bochia. Emolumintele: 40. fl. v. a. 14 cubule de bucate, diumetate grau, 9 maji de fenu, 6 stanjeni de lemne. Doritorii de a ocupá vreuna statiune invetiatoresca, sunt avisati a-si trimite recursele sale dupa intielésulu statutulu organicu pana in 20 Octobré vechiu, a. c. la subscrisulu protopresv.

I. Carandu, 3 Octobré nou 1870.

(2-3)

pentru comitete
Iosifu Marchisiu
protopresv. Beliului.

Concursu

Pentru ocuparea statiunii invetiatoresci din Comuna Ciuciu, protopresviteratulu Halmagiului. Emolumintele 200 fl. v. a. cartiru liberu cu gradina si 5 orgii lungi de lemne.

Aspirantii au a-si trimite recursele, provideute cu documintele necesarie pana in 16 optovre subscrisulu comitete parochialu. — Dupa contielegerea avuta cu D. protopu. Ioane Groza.

Ciuciu, 20 Septmvre 1870.

(2-3)

Comitetulu parochialu.

Concursu

Pentru ocuparea vacantei statiunii invetiatoresci din comuna Jalagiu, protopresvit. Halmagiului. Emolumintele 200 fl. v. a. cartiru liberu cu gradina si 5 orgii lungi de lemne. Aspirantii au a-si trimite recursele provideute cu documintele necesarie pana in 16 optovre subscrisulu comitete parochialu. — Dupa contielegerea avuta cu D. protopopu Ioane Groza. —

Jalagiu, 20 Septmvre 1880.

(2-3)

Comitetulu parochiale.

Concursu

Pentru ocuparea parochiei vacante din Comuna Mercina in comitatulu Carasiului, Protopopiatulu. Oravitiei. Emolumentele sunt

1. Sesionulu preotiescu; 2. Veniturile stolarie; 3. Birulu preotiescu. Doritorii de a ocupá acésta parochia vor avé a-si trimite recursele D. Protopresviteru alu Oravitiei pana in 26 Septembre. —

Mercina in 12 Septembre 1870.

(2-3)

Comitetulu bisericescu.
Cu scirea si invoierea mea
Jacobu Popoviciu,
protopresbiteru.

Concursu

Pentru ocuparea postulu de invetiatoriu la nouu creat'a scóla paralela din St. Mihaiulu romanu, inzestratu cu emolumintele: 100 fl., 30 chible de grau, 4 stangeni de lemne, 2 jüge-e de pamentu, cortelu liberu cu gradina intrasi estravilana, se deschide concursu pana in 26 Octobré 1870, pana candu doritorii de a cuprinde acestu postu sunt avisati a substerne recursele lorú cuviinciosu intocmite si adresando catra sinodulu parochialu de aici distr. D. protopresviteru a Timisiorii.

Comitetulu parochialu.

Cu scirea si invoierea mea:

(2-3)

Mel. Dregheciu m. p.
Prot. Timis.

Concursu

Pentru statiunile, invetiatoresci devenite vacante in Cerculu alu III. scol. alu Protopresviteratulu Oradanu, a nume: 1. Torregu. Emoluminte: 100 fl. v. a. si 4. orgii de lemne. 2. Tine'a. Emolum: 40. fl. 10. cub. bucate 4. orgii de lemne 10 holde de pamentu. 3. B. S. Miclosiu. Emol. 40 fl. 10. cub. bucate 4 orgii de lemne si doue holde de pamentu. 4. S. Salpabagiu. Emol: 120 fl. 8 orgii de lemne 150. port. de fenu, atátea de paie fi una gradina de 2 mesuri semenatura. Doritorii de ocupa vreuna dintre aceste Statiuni, suntu avisati recursele lorú provideute cu documintele recerute conformu dispusetiuniloru din statutulu organicu le a tramite subscrisulu inspectoru pana in 6 Octobré st. v. a. c. la Drforró post'a ultima Beniuiu (Bellényes).

Drforro in 22 Sept. vechiu 1870. cu contielegerea si invoierea respectiveloru 2-3 Comitete parochiale.

Vasilu Papp
asesoru consistoriale ca inspectoriu inter. de Scóle.

Anuiciu.

Subscrisulu are onóre a incunoscintia pe P. T. P. precumca in liberari'a sa se afla unu depositu de felurite carti scolastice si de lectura in limb'a romana, germana si magiara, asemenea, Mape Atlante, Globuri si Calindarie cu pretiuri moderate deci-se recomanda onoratiloru Cosumentii.

Adolfu Auspitz
2-3 Librariu in Logosulu rom. Nr. 164.

Concursu

Pentru vacant'a statiune invetiatoresca din Gurahontiu (protptulu Buteni), cu carea suntu impreunate: salariu anualu 160 fl. v. a., 8 sinici de bucate, 8 stengini de lemne si locuintia cu gradina spatiósa, — subscrisulu comitete in contielegere cu d. protopresviteru tractualu escrie concursu, avendu concurentii recursele sale, provideutu fise-carele cu „testimoniu de calificatiune“ dela consistoriulu aradanu, celu multu pana in 15 Oct. a. c. st. v. — a le subscrie dlui protopr. tract. Andreiu Machi in Buteni (Butgin, cotulu, Aradu).

Gurahontu, 24 Sept. 1870.

3-3

Comitetulu parochialu

Concursu

Poftindu-se unu capelanu langa D. parohu din Araneagu Ivan Popoviciu in protopresviteratulu Siriei-Vilagosiu, cu acésta se escrie concursu pana in 24 Octomvre a. c. cald. vechiu. Dotatiunea-i va fi 1/2 din tote veniturile parohiale-precum: din biru, stóle si sesiunea parohiala. — Doritorii de a ocupa acésta Capelanie, sunt avisati, a-si trimite recursele conformu § 13- din statulu Organien, la oficiulu protopresviteralu in Siria-Vilagosiu

Araneagu 26 Septemore 1870,
3-3 Comitetulu parochialu.

Cu scirea méa Nicolae Beldea Admi: protopr:

Concursu

Resigrandu invetiatoriu de la scóla confes. gr. or. rom. din comun'a Cuvesdia protopresviteratulu Lipovei, comitatulu Timisiorii — de postulu invetiatorescu, in urmarea careia prevenerabilulu consistoriu sub 7. septem. a. c. Nr. 963 au si concesu ca pentru reucoparea amintitulu postu se se escrie de nou concursu. Emolumintele sunt urmatoriele: Salariulu anualu in bani gata 105 fl. v. a.; pa-

mentu aratoriu 2 jugere si totu atâtu livada; gradina 1 jugeru; 24 meti grau; 24 meti de cucurudiu; 75 lb. de sare; 12 stangeni de lemne pentru sine si scóla si cortelu naturalu.

Doritorii de a ocupa postulu acést'a buntu avisati a-si trimite recursele lorú provideute cu documintele prescise de stat org: pana in 26 Octomvre vechiu a. c. catra oficiulu protopresviterescu in Lipov'a.

Totu deodata sunt poftiti recurrentii; pana la terminulu predisu in vreuna din domineci sau serbatori, ase aretá poporulu si a canta in biseric'a de aici.

Cuvesdia in 23 Septem 1870.
3-3 Comitetulu parochialu.

Concursu

Se escrie pentru statiunile invetiatoresci devenite vacante in protopopiatulu Popmezeului urmatoriele concurse:

1. Albesti si Hidigiu 120 fl. v. a. 6 org. de lemne si cortelu.

2. Sitani 60 fl. v. a. 6 cubule de gráu, 6 cubule de cucuruzu, 6 org. de lemne, 2 vici de fasóla si cortelu.

3. Luncaspne 40 fl. v. a. 6 cubule bucate 1 1/2 vica de fasóla, 6. org. de lemne, 100 portii de fenu.

4. Chirpesti-mari si Jopa de josu. — 65 fl. v. a. — 14 cubule de bucate, — 2 vici de fasóla. — 8 org. de lemne.

5. Corbesti. — 60 fl. v. a. — 12 cubule bucate. — 6 org. de lemne, — 2 vici de fasóla.

M. Ceica. 40 fl. v. a. — 8 cubule bucate, — 3 org. de lemne, 1 1/2 vica de fasóla.

7. Jopesti. 30 fl. v. a. — 6 cubule bucate, — 3 org. de lemne, 1 vica de fasóla.

8. Dusesdi. 50 fl. v. a. — 17 cubule bucate, — 3 org. de lemne, 3 vici de fasóla.

9. Stracosiu. 30 fl. v. a. 6 cubule bucate, 3 org. de lemne, 1 vica fasóla.

Concurentii se-si adreseze recursele lorú subscrisulu protopopu pana in 15 Octobré a. c. candu apoi dupa expirarea acést'i terminu in decurgerea aloru 9 zile se vor t'né alege-rile, despre ce recurrentii se vor insiintia prin epistóle.

Varaseni, 23 septembre n. 1870.
pentru comitete
Ambrosiu Marchisiu m. p.
prot. Popmezeului si
insp. de scóle.
3-3

Concursu.

Prin stramutarea invetiatoriuulu de pana acum'a in alta statiune, postulu invetiatorescu a scólei confesionale din Ogradena vechia, in Regim. de margina Romano banaticu Nr. 13, a ramasu vacantu.

Cu acestu postu sunt impreunate: léfa anualu 60 fl. v. a., spese de scriu 3 fl. v. a., 10 metiu cacuruzu, 6 stenj. de lemne, cartiru naturalu si gradina de legumi 300°Π

Doritorii de a ocupá acestu postu, au a substerne recursele sale cu documintele prescise si cu Testimoniu de calificatiune comitetulu parochialu pana in 30. Octomvre a. c. st. nou.

Ogradena. in 3 Octomvre 1870. nou.
3-3 Comitetulu parochialu.
cu contielegerea Dlui Protopresbiteru distr. alu Mehadie.

Concursu

Devenindu vacanta statiunea invetiatoresca din Moroda — protopres. Vilagosiului — cottulu Aradului, cu acésta se escrie concursu pana in 24 octobré a. c. st. vechiu, pe langa unu salariu anualu de 100 fl. v. a. 8 cubule de bucate, 9 orgii de lemne, — Cvartiru liberu si o gradina mare pentru legumi.

Doritorii de a ocupá acésta statiune au de a-si trimite recursele lorú instruite in intielésulu statutulu organicu — pana la terminulu prefriptu, — la oficiulatu protopresviteralu in Siria (Vilagosiu.) —

Moroda 22 septemvre 1870.
(3-3) Comitetulu parochialu,
Cu scirea mea: Nicolae Beldea m. p. ad-ministr. protppescu.